

Zichy Mihály (1827-1906)***Apród ivóköürttel*, 1875**

Szén, akvarell, pasztell, aranyfesték,
karton vászonra ragasztva
110x76 cm

Jelezve jobbra lent:
Zichy M. Paris 1875

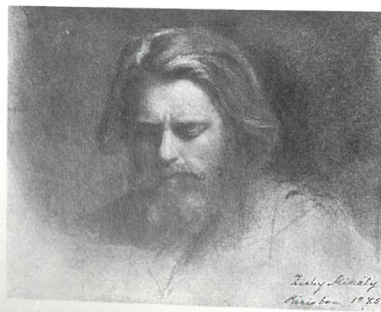
Védett**Kiállítva:**

- Zichy Mihály gyűjteményes kiállítása, Kunstverein, Bécs, 1878.
Válogatás magyar magángyűjteményekből, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1981. 165 sz.

Reprodukálva:

- Válogatás magyar magángyűjteményekből, p. 253.

Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft

Zichy Mihály: Önarckép, 1875

A festő

Zichy Mihály, a magyar festészet egyik rendhagyó alakja, már pályája kezdetén eljegyezte magát a romantikával, amelyhez aztán jó félszázadon keresztül hű maradt. Marastoni Jakab pesti iskolájában kezdte tanulmányait, majd Bécsben, F. G. Waldmüllernél folytatta. 1846-ban *Koporsólezárás*, 1847-ben *Mentőcsónak* című képeivel keltett feltűnést a bécsi és a budapesti kiállításokon. 1847 végén Szentpétervárra költözött, 1859-74 között a cári udvari festője volt. 1875-től öt éven át Párizsban élt, 1880-ban Magyarországon, Bécsben és Velencében dolgozott majd 1881-ben rövid kaukázusi tartózkodás után visszaköltözött Szentpétervárra.

Zichy Mihály párizsi évei

1874 tavaszán Zichy lemondott a cári udvarban ellátott megbízatásáról és rövid magyarországi tartózkodás után Párizsba költözött. Bár ajánlólevelet nem vitt magával neve nem volt ismeretlen a francia kritikusok előtt: Théophile Gautier már 1858-as oroszországi utazása idején felfigyelt a magyar festőre és hosszú tanulmányt írt róla. (Magyarul Rózsaffy Dezső fordításában olvasható. Bp. 1927.) Ezt utóbb bevette a *Voyage en Russie* című kötetbe, amely Zichy párizsi tartózkodásának kezdetén újra megjelent. Párizsban Zichy rendkívül széles baráti körrel rendelkezett. Tagja volt a *Mirliton* (*Cercle de l'Union artistique*) néven emlegetett művészegyesületnek, neves francia írókkal és kritikusokkal állt kapcsolatban, orosz, lengyel, cseh és belga művészekkel barátkozott, és nem utolsósorban ő volt a párizsi Magyar Egylet elnöke és lelke.

Berkovits Ilona, művészetének legalaposabb ismerője azt írja erről az időszakról: *Zichy Párizsban eltöltött néhány éve művészetének legdrámaibb s talán legezaltáltabb korszakát is jelenti.* (Berkovits: 102.) Ekkor festette életművének olyan kiemelkedő értékű darabjait, mint az *Ábránd a festékes láda fölött*, az *Autodafé*, és *A Démon fegyverei*, amelyek, hitet téve az emberi méltóság mellett, egyetemes lázadásra buzdítottak, és mind Párizsban, mind Budapesten megosztották a kritikusok és művészetkedvelők táborát.

Zichy utazásai 1874 - 75-ben. Új hatások festészete alakulásában

1874 őszén, nem sokkal Párizsba érkezése után Zichy Angliába utazott, ahol részt vett a trónörökös skóciai vadászatain. A wales-i herceg, aki már korábban is vendégül látta Zichyt, meghívja, hogy telepedjen le Angliába és figyelmébe ajánl több angol festőt. Noha a monográfusok egyetértenek abban, hogy Zichy mellőzte az ajánlott festők meglátogatását, egyes 1875-ben készült munkáin többek között éppen *Az apród*-on - érzékelhető az angol historizmus hatása.

A következő évben Zichy nagyobb európai körutat tett, és hosszabban időzött Belgiumban is. Itt ismerte meg Antoine Wiertz szuggesztív erejű festészetét és figyelt fel arra a sajátos technikára, mely, mint írja *valamiféle átmenet a közönséges akvarell és az olajfestés között* (Zichy levele Tolsztoj grófnéhoz, közli Berkovits, p.106.). Párizsi éveiben a legtöbb, úgynevezett akvarellje ezzel a vegyes technikával készült.

Az apród

Feltehetően a skóciai vadászatokat ábrázoló sorozat egyik darabja lehet. Különleges értéket ad a műnek a preraffaelita művészet hatására utaló dekoratív háttér. Mint szignója is jelzi, a mű 1875-ben készült és elképzelhető, hogy szerepelt a *Mirliton* valamelyik tárlatán. Bizonyosan tudjuk viszont, hogy egyike volt az 1878-as, Bécsben, a Kunstverein által rendezett gyűjteményes Zichy-tárlaton bemutatott daraboknak. Ez a kiállítás 1878 február-április között volt nyitva és komoly sikerrel zárult, mind művészi mind anyagi téren. Itt kelt el *Az apród* is, 600 forintért, ami akkor elég jó árnak számított.

A sokáig ismeretlen helyen őrzött kép nem sokkal az 1981-es kiállítás előtt került elő. Azóta a Zichy-életmű egyik ismert és jelentős darabja.

(o. u.)

